

ВЫХАВАННЕ ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ СРОДКАМІ ТРАДЫЦЫЙНАЙ КУЛЬТУРЫ (ЯК ЧАСТКА АДУКАЦЫЙНАЙ СІСТЭМЫ)

С. Г. АБРАМОВІЧ, С. І. КРАСОЎСКИ

In this paper we're raised the question of relationship of modern young people traditional culture and revealed several aspects of children upbringing by means of folklore in school practice

Ключавыя словы: фальклор, выхаванне, пераемнасць, носыбіт

Гісторыя сведчыць: што беларуская традыцыйная культура старажытная і вельмі багатая. Нягледзячы на тое, што тэрыторыя сучаснай Беларусі адносна невялікая, яна падзяляецца на шэсць этнаграфічных рэгіёнаў, якія ў сваю чаргу ўтрымліваюць у сваім складзе мноства моўных, мастацкіх, архітэктурных і культурных адметнасцей, якія дазваляюць сцвярджаць аб глыбіні, багацці, значнасці і незвычайнай разнастайнасці скарбаў традыцыйнай культуры. Вось чаму вывучэнне традыцыйнай народнай культуры, яе засваенне маладым пакаленнем павінна пачынацца з вывучэння гісторыка-культурнай спадчыны таго месца, дзе чалавек нарадзіўся, – мясцовай традыцыйнай культуры. Такі вопыт у адукацыйнай сістэме ўжо ёсць. Гэта перш за ўсё вопыт этнашкол, якія на працягу пэўнага этапу ствараліся і функцыянавалі не толькі ў вёсках, але і ў гарадах Беларусі, у тым ліку і Мінску. Варта прыгадаць 90-я годы XX стагоддзя, калі ў краіне пачалі з'яўляцца новыя тыпы культурна-адукацыйных устаноў і калектываў, накіраваных на захаванне і развіццё розных відаў традыцыйнай культуры: дамы рамёстваў і фальклору, цэнтры творчасці, фальклорныя гурты і згуртаванні і інш. Звычайныя агульнаадукацыйныя школы пачалі ствараць адмысловыя “ўхілы”, даючы магчымасць дзецям разам з засваеннем базавых ведаў, больш глыбока і арганічна развіваць у сабе мастацкія і даследчыцкія якасці. Сродкам развіцця гэтых якасцей і выхавання чалавека-патрыёта становіцца фальклор: музыка, песня, танец, народная проза, – да яго далучаецца навучанне разнастайным відам народных рамёстваў.

Унікальная сістэма такой фальклорнай адукацыі створана дзейнасцю ўзорнага фальклорнага гурта “Берагіня” (мастацкі кіраўнік Мікола Козенка, музычны кіраўнік Антаніна Абрамовіч). Калектыв ужо 15 год працуе на базе ДУА “Мётчанскі навучальна-педагагічны комплекс дзіцячы сад–сярэдня школа” Барысаўскага раёна Мінскай вобласці. Прынцыпова новым накірункам у методыцы далучэння дзяцей да народнага традыцыйнага мастацтва з’яўляецца вусны шлях перадачы-пераемнасці фальклорных традыцый: навучанне “з нагі ў нагу”, “з голасу ў голас”, “з рукі ў руку”. Гэта значыць, што песні, танцы і ўзоры іншых відаў народнага мастацтва развучваюцца не з друкаваных крыніц, а пераймаюцца непасрэдна ад народных выканаўцаў спосабам капіравання і сумеснага выканання.

Нам не трэба ствараць паданні або легенды пра нашу гісторыю. Трэба проста падняць старадаўні культурна-традыцыйны пласт, адрадіць яго і на яго фундаменце працягваць стварэнне беларускай культуры. Наша традыцыйная культура дае жаданне нам, маладым, жыць і ствараць. Аб значнасці і незаменнасці скарбаў традыцыйнай культуры для народа некалі цудоўна сказаў сусветна вядомы беларускі паэт Максім Багдановіч: “Як кожны народ мае сваю нацыянальную душу, так ён мае і свой асаблівы склад (стыль) творчасці, найбольш прыдатны да гэтай душы. Ёсць ён і ў нас, беларусаў, і мы мусім звярнуцца да яго, каб улажыць што-небудзь сваё ў скарбніцу светавой культуры, каб уліць у нашу паэзію свежыя сокі, каб стаць бліжэй да душы роднага народа, лепей паталіць яе духоўную смагу і сапраўды ўзяцца за вялікую працу: развіццё беларускай народнай культуры” [1, с. 327].

Літаратура

1. *Багдановіч, М.* Поўны збор твораў: у 3 т. / М. Багдановіч. – 1-е выд. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993. – Т. 2: Мастацкая проза, пераклады, літаратурныя артыкулы, рэцэнзіі і нататкі, чарнавыя накідкі. – 600 с., [4] л. іл.

ИСТОРИЯ ПОВСЕДНЕВНОСТИ ГОРОДСКОГО НАСЕЛЕНИЯ НА ПРИМЕРЕ г. ПОЛОЦКА (1944–1953 гг.)

Н. В. АВЛАСОВА, А. И. КОРСАК

In the article the author gave a brief description of the material damage of Polotsk caused by the Great Patriotic War and the process of reconstruction and development, considered the aspects of the everyday life history of Polotsk at the postwar period, related to the satisfaction of vital material and spiritual needs of towns people

Ключевые слова: материальное положение населения, образование, досуг

Великая Отечественная война закончилась для полочан 4 июля 1944 г. [1, с. 484], когда город был освобожден от немецко-фашистских захватчиков. За первое послевоенное десятилетие полочанам удалось восстановить некоторые промышленные предприятия, медицинские и культурно-просветительские учреждения, торговую сеть и часть жилищного фонда города, частично ликвидировав нанесённый войной ущерб, размер которого был оценен государственной комиссией в 157,3 млн. руб. [2]. Однако, несмотря на достигнутые успехи по-прежнему оставался ряд нерешенных проблем.